

LOURDES

VIII.

Visszatérve Párisba, Ágoston lemásolta a zarándoklatokra vonatkozó jegyzeteit, melyeket Lourdesban gyűjtött össze. Néhányat itt ad belőlük:

— Vannak helyek, ahol érezni a kegyelem fuvallatát, helyek, melyek telve vannak kegyelemmel. A szentség áthatja a tájat, ahol tündökölt, és megelíteli azt. Milyen lehetett Asszisi, mielőtt Ferenc eljegyezte a Szegénységet? Mióta élékelte énekelt a Naptestvérhez, azóta, más fényben fürdik Umbria.

— A szentek testeit valóságos mágnesek: magukhoz vonzzák az embereket a föld túlsó feléről. De a Gyermek Jézusról nevezett Szent Teréz sírjánál, a tömeg felett, mintha hatalmas méhrajt hallanék zsongani: azoknak az imáit, akik nem jöhettek el.

— Ha valami vonzza a tömeget, az vonzza egyúttal a csunyát; ime, a tiszta fűvön a szardiniás doboz és a papírok. Tekints el fölöttük.

— A tömeg lerontja azt, amit szemlélni jött. Mit nem adnánk érte, ha a lourdesi Grotta, a mező, a patak úgy maradhattak volna meg, amilyenek akkor voltak, amikor a gyermek Bernadette egy februári napon nagy szélzúgást hallott és felemelte szemeit.

— De maga a Szűz akarta, hogy templomot építsenek, hogy körmenetek jöjjenek s hogy az érintetlen szikla megfeketedjék a lángok millióitól.

— Az ilyen zarándoklatok helyettesítik a történelmet. Mit tudnánk mi Szent Annáról, Mária anyjáról, az auray-i nagy búcsúk nélkül? Bretagneban ez a szent, akiről alig tudunk valamit, szinte testet öltött.

— A tömegek hite mindig eléri, hogy felfedezzék a földberejtett szobrot és felfedezzék a szentet, kit elrejtett a történelem hallgatása.

— Egy zarándoklat története sokszor egy forrásnak története. Sokszor régi pogány nimfa helyére jön az Isten anyja, vagy mint Lourdesban, egy világ kezdete óta létező forrás szabadul fel természetfölötti módon: vagy egy szent, akit elfelejtett a történelem, vagy egy szent, melyet ma egy kis Karmel falai rejtettek, feltámad hirtelen s felbuzgásával a kegyelemnek egész esőjét árasztja.

— S az arsi plébános találékony alázatossága, ki megkereste ezt a kis szent Philoménát, akiről semmit sem tudunk, csak sírfeliratából annyit, hogy meghalt mint gyermek és mint vértanu, s akinek tulajdonította mindazt a sok csodát, melyet véghezvitt gyóntatószékének mélyén. Pedig nem Philoména volt és nem is az arsi plébános, hanem maga Isten, rajtuk keresztül.

— Azok, akihez az Ég szólott, úgy járnak ezután a világban titkukkal, mint akik megvakultak attól, amit láttak, mint a salette-i gyermekek. Milyen volt az ő valóságos történetük? Bernadette zárdába került: teremtmények, akik túlságosan törekenyeknek látszottak ahhoz a súlyhoz, amit hordozniok kellett.

— Mint az eső, mely párává lesz és újra felhővé válik és a földre permetez, így árad ki a kegyelem Lourdesban a tömegekre, felszáll, mint imádság és újra kegyelemmé válik.

— A zarándokok tömege nem szórja szét a lelket, hanem összegyűjti. Egy olyan tömegben, mely imádkozik és az eget nézi, egyedül tudunk lenni.

— Csak úgy, mint a többi emberek, a keresztény sem tud mindig egyedül maradni egy szobában. Egy zarándoklat annyit jelent, mint elhagyni szobánkat, de el nem hagyni Istent.

— Azok a szegény emberek, akik szenténekeket énekelnek a vonatban és felvágottat esznek, úgy emlékeznek vissza Lourdesra, mint a mennyországra. Néhány óra mulva családjuk és mesterségük elfoglalja őket, s akkor az örökkévalóságra gondolnak. S aki azt hiszi, hogy nem hagyja magát lépve csalni,

a gyóntatószék körül settenkedik, melyek ott vannak mindenütt Lourdesban s olyanok, mint a kivetett hálók.

— Sorban állanak mellettük, s úgy ostromolják a bennük ülő papot, mint annakidején az arsi plébánost, — és szeretnék gyorsan végezni. De gyakran nincs se vége, se hossza: egy egész élet, mely hirtelenül más fordulatot vett; negyven esztendőös kelés, mely egyszerre felfakadt.

— Akár tudós vagy, akár tudatlan, megkapod Lourdesban azt a kegyelmet, hogy láthatod egyszerű szemmel, hogy „minden igaz”, mint ahogy azt a haldokló Rimbaud mondotta: amire anyád tanított, a kis katekizmus, a jászol, az első áldozás... Minden igaz; te megkaptál egyszerre minden igazságot az elinduláskor, s elveszítetted útközben.

— Kell, hogy legyenek helyek, ahol minden ember, bárki legyen is az, megtapinthatja a természetfölöttit abban a mértékben, ahogy az Isten akarja: nem fog ez soha olyan kézzelfoghatóan megtörténni, hogy meg ne maradjon szabadságunk, hogy tagadhassuk, ha akarjuk.

— Az a zárándoklat, melyet leginkább szeretünk, elárulja kedélyünket. La Salette-t nem igen látogatják tömegek és talán kissé kétséges is a hierarchia szemében. La Salette, ahol a Szűz sírt egy vad sziklán, magához vonzotta Léon Bloyt, aki nem szerette Lourdest. (Járt ott valaha?) Huysmans könyve: „*A lourdesi tömegek*” bőségesen elénk adja mindazt, ami őt a patak partján elborzasztotta. Szinte magyarázatot kér a Szent Szűztől, hogy miért vette fel „egy kis-leánynak” alakját és hogy miért bátorítja a betegeket arra, hogy visszautasítsák keresztjüket, melyet ő adott nekik... Ez a két zárándok, Huysmans és Bloy, kik ma már elérték zárándoklásuk célját, ez a két zsörtölődő csavargó, a hálátlan koldus és ez a keserű tollforgató megtanítanak minket arra, hogy amikor már túlkerültünk vétkeinken, Krisztus nem talál bennünk nagyobb elleséget, mint saját szeszélyeinket. Szeszélyeink, a mi gögünk buzgó cselédjei! Igen sokszor úgy jelennek meg, mint szent harag, mint emésztő buzgóság Isten ügyéért es a lelkek üdvéért.

Szent harag van, de szent szeszély nincsen.

— Mi Isten zárándokai vagyunk, egyedül Istenéi. Lammenais, Lacordaire és Montalambert a Rómába vezető úton Isten és a szabadság zárándokainak nevezték magukat, a romlás már jelentkezik ebben a második elnevezésben, melyet maguknak tulajdonítottak.

— Ami Montaigne és Descartes zárándokútját illeti: az Egyház az intellektuelt is beállítja a sorba, megadja neki a maga helyét. Az egyszerűeket is kineveli egészen a legmagasabb szemlélődésig s a tudósnak is megadja a gyermekségnek és tisztaságnak állapotát. „A bölcsesség visszavisz bennünket a gyermekséghez”, írja Pascal. És megnyitja a gyermekség számára a tudósnak és bölcsességnek kincseit. Ugyanaz a Krisztus, aki uralkodik Pascal és Malebranche fölött, ihleti az arsi plébánost és a kis Terézt. Gyermeknek lenni: annyi, mint kezünket nyújtani: kell, hogy a legnagyobb szellemek is képesek legyenek néha erre a mozdulatra: kezüket nyújtják anyjuknak, és hagyják, hogy vezesse őket.

— Az egyetlen fej, amely valaha Krisztus vállain nyugodott, sugárzott a tisztaságtól, de az értelemről és zsenialitástól is. S erre a Szent Jánosra bízta a haldokló Jézus Anyját: a legfenségesebb szellem volt kétségenkívül a leggyermekibb lélek is.

— Pascal példája: egészsége nem engedte meg számára a hosszú zárándoklatokat, de életének utolsó négy évében, írja Mme Périér, mikor nem tudott dolgozni, legfőbb szórakozása volt meglátogatni azokat a templomokat, ahol az ereklyék ki voltak téve, vagy valami ünnepség volt; erre a célra egy külön lelki almanachot tartott, melyben feljegyezte, hol vannak a különleges ájtatóságok; s mindezt olyan áhitattal és olyan egyszerűen cselekedte, hogy akik látták, csodálkoztak; ez adott okot arra, hogy egy nagyon erényes és nagyon felvilágosult valaki megjegyezte: „nagy szellemeknél felismerhető Isten kegyelme a kis dolgokban, és a közönséges szellemeknél a nagy dolgokban”.

— Két helye van a világnak, melynek szentsége megfélemlíti a buzgó szíveket: Jeruzsálem és Róma. Ismerek olyan keresztényeket, akiket a szeretet tart távol tőlük. Az eretnokség és az Iszlám váltják egymást, mint a szent Sír örei. A Sír éppen úgy mint a Köntös, mindörökké kockára van vetve: s környezetében az egymástól elszakadt keresztények sűrögnek, forognak, és nem szeretik egymást. Úgy kellene tán tenni, mint a zsidók, akik jajgatnak és toporzékolnak az ő faluk mellett fülüket bedugva, szemeiket eltakarva.

— Megértem, hogy a szent Sír első zarándokai harcosok voltak. Az emberben feltör a szenvedélyes vágy, hogy megszabadítsa a Sírt, akár erőszakosan is. De ezek a fegyverek másféle vágyakat, sóvárgásokat is oltalmaztak. Hogy egy keresztes hadjárat elbukjon, ahhoz elégséges, hogy egyetlen vezér hercegségről álmódjék.

• — Az Isten zarándokai oda igyekeznek, ahonnan a világ zarándokai visszajönnek. Így együtt is vannak és mégis külön.

— A világ zarándokai, akik félnek Krisztustól, alig hogy megérik jelenlétét egy megszentelt lélekben, máris elkerülik azt.

— Emmauszi zarándok, Aki te melletted lépked, az eltávolítja a többieket, hogy jobban hallhassad az Ő szavát.

— Az, Aki melletted jár, Ugyanaz, Aki felé igyekszel. Amelyik nap kezdedbe vetted a botot és magadra tűzted a kagylót, Ő is elindult melletted, és veled marad, míg csak meg nem nyitja szemeidet az utolsó vendégfogadó homályában; de te nem fogsz csodálkozni, te, aki annyiszor megismerted Őt a kenyérszegésben Páris kápolnáiban...

— Ne feledd, szegény zarándok, hogy a hit az első isteni erény, és csak a hitnek a szemeivel szemlélheted vágyaid tárgyát. Mert a hit maga is zarándoklat: „A hiből való élet — mondja P. de Caussade — nem más, mint Isten állandó keresése mindazon át, ami eltakarja, megmászítja, lerontja vagy megsemmisíti őt”. Ez azt jelenti, hogy Istent meg kell találni minden körülményben az élet legjelentéktelenebb eseményeiben is. Itt P. de Caussade szinte Pascalt folytatta: „Ha Isten saját kezéből adna vezetőket számunkra! ó, milyen jó szívvel kellene engedelmeskednünk nekik! Nos a kényszerűség és az események tévedhetetlenül vezetnek minket”.

— Bizonytal úgy van, hogy a zarándokok tömegei, akik századok óta zarándokolnak Szent Jakab vagy Szent Péter sírjához, a Sainte-Baume-i vagy a Massabielle-i Grottához, mind egyetlenegy Közbenjáró felé, az Úr Jézus Krisztus felé zarándokolnak. Péter és Jakab, Mária Magdolna és Teréz, az arsi plébános és maga a Szent Szűz, az Isten Anyja csak azért vannak ott, hogy imádkozzanak, s hogy közbenjárjanak ügyeinkért. Ők miérettünk imádkoznak, mint ahogy mi is imádkozunk halottainkért és az Ő imáik csak azért győzelmesebbek mint a mieink, mert ők jobban sáfárcodtak Krisztus érdemeivel, összehasonlíthatatlanul jobban mint mi, szegény bűnösök.

— Ár és apály hullámszik egy-egy szikla vagy sír körül, az emberi nem áradása és apadása aszerint, hogy az a szeretet, melyért teremtettünk, vonzza vagy taszítja őket... Szegény bolyongó emberek, akiknek tarisznya töri a vállát, zarándokok, akik utat tévesztettek. Hiába dobtok el magatoktól botot és kagylót, egyszer eljön a megérkezés! Valahol van egy sír, amely felé siettek. Lesz a napok között egy, melyen az elfáradt ember eljut addig, hogy szétesik a test, és számonkérik tőlünk a lelket, melyet az indulás hajnalán kaptunk. Ó, bár ne hiába kaptuk légyen azt!

(Páris, 1931 október—december.)

Fordította: Sprenger M. Mercedes

(Vége).